

УДК 349.6

Брилінська Ю. – ст. гр. КА₆-32

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРАВОВІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Науковий керівник: ст. викладач Грузін В.Я.

Колективні права охоплюють: право на розвиток, на мир, на здорове довкілля, на спільне використання спадщини людства, на інформацію, на гуманітарну допомогу тощо. Колективні права дають початок екологічній безпеці суспільства.

Законодавча база екологічного права та екологічної безпеки є однією з наймолодших галузей юридичного права, що формувалась як надбання тисячоліть людської цивілізації. Та громадський рух за охорону природи розпочався лише на рубежі XIX-XX ст., адже промисловість, яка бурхливо розвивалася, почала забруднювати не тільки окремі об'єкти природи, а й цілі природні екосистеми. Екологічні проблеми змусили замислитися над наслідками сукупної діяльності людства.

З точки зору екологічної безпеки, створену екологічну ситуацію в Україні слід розглядати у плані основного конфлікту Системи – між екологічними інтересами суспільства та інтересами економічного розвитку. В цьому сенсі важливим є розуміння природного конфлікту в межах колишнього СРСР, адже більшість екологічних негараздів в Україні закладено в часи державної монополії на власність. Загальновідоме мічурінське гасло «Ми не можемо чекати милості від природи, взяти її у неї – наше завдання», було керівним в екологічній сфері. На перетворення природи витрачались величезні кошти, адже в цьому вбачали символ прогресу, тоді як на природоохоронні заходи виділяли дріб'язок.

Нинішня структура економіки України залишається неефективною й екологічно небезпечною. В нашій країні через низьку пріоритетність екополітики держава не приділяє уваги екологічній проблематиці і відповідно дотриманню екологічних прав. Якщо не вжити найрішучіших природоохоронних заходів, Україна може перетворитися на зону суцільного екологічного лиха. Відтак нам потрібно створювати новий тип природокористування, збалансованого з потужністю природного потенціалу до самоочищення або самовідновлення.

З іншого боку, ефективна екологічна політика можлива в економічно самодостатній державі, що нарощує багатство нації. Бідність спричиняє економічну й екологічну загрозу, викликає апатію, зневіру людей у власній державі та втрату патріотизму, що породжує байдужість до стану навколишнього природного середовища, адже майже 40% людей на перше місце ставлять низький рівень доходу і лише 5,5% екологічні проблеми.

Ще один чинник, який істотно заважає дотриманню екологічних прав, – некеровані ринкові сили, які вийшли з-під ефективного політичного контролю і підкоряються лише законам конкуренції.

Екологічна безпека є важливою складовою національної безпеки, і роль цього чинника закономірно зростатиме. Забезпечення екологічних прав є функцією і відповідальністю держави. Держава має для цього і повноваження, і фінанси, й інституційну структуру, і важелі впливу у вигляді силових та судових структур.